

LA GUERRA I LA IV^a INTERNACIONAL

Lev Trotski

10 de juny de 1934

Versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de: “La guerra y la Cuarta Internacional”, en, *Escritos*, tomo V, volumen 2, pp. 451-496, Editorial Pluma, Bogotá, 1976

La catastròfica crisi comercial, industrial, agrària i financera, la ruptura dels llaços econòmics internacionals, la decadència de les forces productives de la humanitat, la insostenible agudització de les contradiccions entre les classes i entre les nacions assenyalen l'ocàs del capitalisme i confirmen la caracterització leninista que la nostra és una era de *guerres i revolucions*.

La guerra de 1914 a 1918 fou el començament oficial d'una nova època. Fins ara els seus esdeveniments polítics més importants han estat la conquesta del poder pel proletariat rus en 1917 i l'aixafament del proletariat alemany en 1933. Les terribles calamitats que van sofrir els pobles en tot arreu del món, i àdhuc els perills més encara terribles que ens sotgen, són una conseqüència de què la revolució de 1917 no s'haja expandit amb èxit en l'escena europea i mundial.

Dins de cadascun dels països, l'atzucac del capitalisme s'expressa en l'atur crònic, en la disminució del nivell de vida dels treballadors, en la ruïna del camperolat i la petita burgesia urbana, en la descomposició i decadència de l'Estat parlamentari, en la monstruosa demagògia “social” i “nacional” que enverina el poble enfront de la liquidació de les reformes socials, en la marginació i substitució de fet dels vells partits governants per un simple aparell militar-policíac (el *bonapartisme* de la decadència capitalista), en l'avanç del feixisme, que conquista el poder i aixafa totes i cadascuna de les organitzacions proletàries.

En el terreny mundial, aquest mateix procés liquida les últimes restes de estabilitat en les relaciones internacionals i porta fins als seus límits màxims tot conflicte entre els estats, deixant al descobert la futilitat dels intents pacifistes, donant lloc a l'increment dels armaments en una escala mai assolida fins ara; tot açò condueix a una nova guerra imperialista. El feixisme és el seu artífex i organitzador més conseqüent.

D'altra banda, l'evidència del caràcter totalment reaccionari, putrefacte i malfactor del capitalisme modern, la destrucció de la democràcia, del reformisme i del pacifisme, la peremptòria i candent necessitat que té el proletariat de trobar una sortida al desastre imminent, posen amb renovada força a l'ordre del dia la revolució internacional. Únicament l'enderrocament de la burgesia pel proletariat insurrecte pot salvar la humanitat d'una nova i devastadora matança dels pobles.

Els preparatius per a una nova guerra

1. Les raons que provocaren l'última guerra imperialista, inherents al capitalisme modern, han assolit ara una tensió infinitament major que no a la meitat de 1914. El únic factor que frena a l'imperialisme és el temor a les conseqüències d'una nova guerra. Però l'eficàcia d'aquest fre és limitada. El pes de les contradiccions internes empenta un país rere l'altre per la via del feixisme, el que, al seu torn, no podrà mantenir-se en el poder sense preparar explosions internacionals. Tots els governs temen la guerra, però cap té llibertat per a escollir. Sense una revolució proletària és inevitable una nova guerra mundial.

2. Europa, escenari recent de la major de les guerres, marxa vers la seua decadència, amb avanços i retrocessos. La Lliga de les Nacions, que segons el seu programa oficial anava a ser "l'organitzador de la pau" però que, en realitat, pretenia perpetuar el sistema de Versalles per a neutralitzar l'hegemonia dels Estats Units i constituir-se en un baluard contra l'Orient Roig, no pogué suportar l'impacte de les contradiccions imperialistes. Només els socialpatriotes més cínicos (Henderson, Vandervelde, Jouhaux i d'altres) intenten encara relacionar amb la Lliga les perspectives del desarmament i del pacifisme. En realitat, la Lliga de les Nacions ha passat a ser una fitxa secundària en el tauler d'escacs de les combinacions imperialistes. La tasca principal de la diplomàcia, que ara es realitza amb el suport de Ginebra, consisteix en buscar aliats militars, és a dir, en preparar febrilment la nova carnisseria. Al mateix temps creix constantment la fabricació d'armaments, a la que l'Alemanya feixista li ha donat un nou i gegantí impuls.

3. El desastre de la Lliga de les Nacions està indissolublement lligat amb el començament del col·lapse de l'hegemonia francesa en el continent europeu. Com era d'esperar, la potència demogràfica i econòmica de França va demostrar ser una base massa estreta per al sistema de Versalles. L'imperialisme francès, armat fins les dents, tanmateix el seu caràcter aparentment "defensiu", atès que es veu obligat a defensar amb acords legals els fruits dels seus saqueigs i espoliacions, continua sent essencialment un dels

factors més importants d'una nova guerra.

Impulsat per les seues insostenibles contradiccions i per les conseqüències de la derrota, el *capitalisme alemany* es veié obligat a traure's la camisa de força del pacifisme democràtic i ara surt a la palestra com la principal amenaça al sistema de Versalles. Els acords entre els estats del continent europeu encara s'orienten, en allò de fonamental, d'acord al criteri de vencedors i vençuts. *Itàlia* fa el paper d'un intermediari traïdor, disposat, en el moment decisiu, a vendre la seua amistat al més fort, com ho va fer durant l'última guerra. *Anglaterra* intenta mantenir la seua "independència" (una mera ombra del seu antic "esplèndid aïllament") amb l'esperança d'aprofitar els antagonismes europeus, les contradiccions entre Europa i Amèrica del Nord, els conflictes imminents en l'Orient Llunyà. Però l'Anglaterra dominant no aconsegueix concretar els seus projectes. Aterrada per la desintegració del seu imperi, pel moviment revolucionari de l'Índia, per la inestabilitat de les seues posicions en Xina, la burgesia britànica oclta rere de la repugnant hipocresia de MacDonald i Henderson la seua àvida i covarda política d'esperar i maniobrar, que al seu torn constitueix una de les raons principals de la inestabilitat general d'avui i de les catàstrofes de demà.

4. El període de la guerra i la postguerra provocà grans canvis en la situació interna i internacional dels *Estats Units*. La gegantina superioritat econòmica dels Estats Units sobre Europa i, per tant, sobre el món sencer permeté a la burgesia nord-americana aparèixer en la primera etapa de la postguerra com un desinteressat "conciliador", defensor de la "llibertat dels mars" i de les "portes obertes". Però la crisi industrial i comercial revelà amb terrible força la ruptura del vell equilibri econòmic, a què li bastava recolzar-se en el mercat intern. Aquesta via està totalment exhaurida.

Per descomptat, la superioritat econòmica dels Estats Units no ha desaparegut; al contrari, augmenta potencialment a causa de la ulterior desintegració d'Europa. Però les formes en què es manifestava abans aquesta superioritat (tècnica industrial, balança comercial, estabilitat del dòlar, deutes europeus) van perdre actualitat; la tècnica industrial ja no s'utilitza, la balança comercial és desfavorable, el dòlar està en decadència, els deutes no es paguen. La superioritat dels Estats Units ha d'expressar-se en formes noves, a les que només una guerra pot aplanar-les el camí.

En Xina unes quantes divisions japoneses demostraren la inoperància de la consigna de "portes obertes". Washington aplica en l'Orient Llunyà la política de provocar en el moment més propici un xoc entre l'URSS i Japó perquè aquests dos es debiliten i poder, així, traçar els seus plans estratègics en base a l'esclat de la guerra. Mentre continuen per inèrcia la discussió sobre

l'alliberament de les Filipines, els imperialistes nord-americans es disposen en realitat a establir una base territorial en *Xina* i a plantejar en la pròxima etapa, en el cas d'un conflicte amb Gran Bretanya, la qüestió de l'"alliberament" de l'*Índia*. El capitalisme nord-americà s'enfronta amb els mateixos problemes que en 1914 empentaren Alemanya pel camí de la guerra. Ja està repartit el món? Cal tornar a repartir-lo. Per a Alemanya es tractava d'"organitzar Europa". Estats Units ha d'"organitzar" el món. La història està enfrontant la humanitat amb l'erupció volcànica de l'imperialisme nord-americà.

5. Al tardà capitalisme *japonès*, que s'alimenta de l'endarreriment, la pobresa i la barbàrie, les seues insuportables úlceres i abscessos interns l'arrossegueu a un incessant saqueig piratesc. La manca d'una base industrial pròpia i l'extrema precarietat de tot el seu sistema social fan del capitalisme japonès el més agressiu i desenfrenat de tots. No obstant, el futur demostrarà que aquesta àvida agressivitat amaga una força real molt limitada. Japó pot ser el primer a fer el senyal de partida per a la guerra, però en aqueix país semifeudal, assetjat per totes les contradiccions que esgarraren la Rússia tsarista, pot sonar abans que en qualsevol altra banda el clarí que crida a la revolució.

6. No obstant, seria molt aventurat predir amb tota precisió on i quan es dispararà el primer tret. Per influència de l'acord soviético-nord-americà, així com de les seues dificultats internes, Japó pot replegar-se provisòriament. Però les mateixes circumstàncies poden obligar també a la camarilla militar japonesa a assestar el colp mentre encara està a temps. ¿Es decidirà el govern francès a llançar una guerra "preventiva", i aquesta no esdevindrà, amb l'ajuda d'Itàlia, una guerra generalitzada? ¿O, per contra, mentre espera i maniobra, i sota la pressió d'Anglaterra, no es decidirà França per l'acord amb Hitler, aplanant-li així el camí per a atacar en l'Est?

No serà una vegada més la Península Balcànica l'instigadora de la guerra? ¿O seran els països danubians els que prenguen aquesta vegada la iniciativa? La multiplicat dels factors i l'entrellaçament de les forces en conflicte exclouen la possibilitat d'un pronòstic concret. Però la tendència general del procés es absolutament clara: el període de postguerra es transformà, simplement, en un interval entre dues guerres, interval que ja arriba a la seua fi. El capitalisme planificat, corporatiu o d'estat, que va de la mà amb l'estat autoritari, bonapartista o feixista, segueix sent una utopia i una mentida, ja que oficialment es planteja l'objectiu d'assolir una economia nacional harmoniosa sobre la base de la propietat privada. Però, no obstant, constitueix una realitat amenaçadora en la mesura en què concentra totes les forces econòmiques de la nació en la preparació d'una nova guerra. Aquesta tasca es realitza ara a tot vapor. Una altra gran guerra colpeja a les nostres portes. Serà més cruel i destructiva que l'anterior. *Aquest sol fet determina que l'actitud envers la pròxima guerra siga*

el problema bàsic de la política proletària.

L'URSS i la guerra imperialista

7. Pres a escala històrica, l'antagonisme entre l'imperialisme mundial i la Unió Soviètica és infinitament més profund que els que oposen entre si als distints països capitalistes. Però la intensitat de la contradicció de classe entre l'estat obrer i els estats capitalistes varia d'acord a l'evolució de l'estat obrer i als canvis en la situació mundial. El monstruós desenrotllament del burocratisme soviètic i les difícils condicions de vida de les masses treballadores han reduït dràsticament la força d'atracció de l'estat obrer sobre el proletariat de tot el món. Al seu torn, les greus derrotes de la Komintern i la política exterior nacionalpacifista del govern soviètic únicament podien que minvar les aprensions de la burgesia mundial. Finalment, la nova agudització de les contradiccions internes del món capitalista obliga els governs d'Europa i Amèrica del Nord a aproximar-se a l'URSS en aquesta etapa. No ho fan des de la perspectiva del problema fonamental, capitalisme o socialisme, sinó tenint en compte el rol conjuntural que pot exercir l'estat soviètic en la lluita entre les potències imperialistes. Els pactes de no agressió, el reconeixement de l'URSS pel govern de Washington, etcètera, són manifestacions d'aquesta situació internacional. Els persistents esforços de Hitler per legalitzar el rearmament alemany assenyalant el "perill oriental" encara no troben resposta, en especial de part de França i llurs satèl·lits, precisament perquè, malgrat la terrible crisi, s'ha debilitat el perill del comunisme. Per tant, almenys en gran manera, cal atribuir *els èxits diplomàtics de la Unió Soviètica* al debilitament de la revolució mundial.

8. No obstant, seria un error fatal considerar totalment exclosa la possibilitat d'una intervenció armada contra la Unió Soviètica. Si bé han perdut aspror les relacions conjunturals, les contradiccions entre els sistemes socials serveixen tota la seua força. La constant decadència del capitalisme menarà els governs burgesos a prendre decisions radicals. Qualsevol gran guerra, més enllà de quins siguin els seus motius inicials, plantejarà obertament el problema de la intervenció militar contra l'URSS com a mitjà d'injectar sang fresca en les escleròtiques venes del capitalisme.

La indubtable degeneració burocràtica de l'estat soviètic, que continua aprofundint-se, així com el caràcter nacionalconservador de la seua política exterior, no canvien el caràcter social de la Unió Soviètica, que segueix sent el primer estat obrer. Tot tipus de teoria democràtica, idealista, ultrasquerrana i anarquista que ignore que les relacions de propietat soviètiques són socialistes per la seua tendència, i dissimule la contradicció de classe entre l'estat burgès i l'URSS o la negue portarà inevitablement, sobretot si es declara la guerra, a

conclusions polítiques contrarevolucionàries.

Defensar la Unió Soviètica dels atacs dels enemics capitalistes, més enllà de les circumstàncies i causes immediates del conflicte, és obligació elemental de tota organització obrera honesta.

“La defensa nacional”

9. L'estat *nacional* creat pel capitalisme en la seua lluita contra el localisme de l'Edat Mitjana passà a ser el clàssic terreny de lluita del capitalisme. Però tot seguit que es conformà es transformà en un fre del desenvolupament econòmic i cultural. La contradicció entre les forces productives i els límits de l'estat nacional, junt amb la contradicció principal (entre les forces productives i la propietat privada dels mitjans de producció) donaren caràcter mundial a la crisi del capitalisme com a sistema social.

10. Si es pogueren esborrar d'un colp les fronteres nacionals, les forces productives, inclús sota el capitalisme, podrien seguir desenvolupant-se durant un temps (encara que és cert que al preu de grans sacrificis). Com ho demostra l'experiència de l'URSS, abolint la propietat privada dels mitjans de producció les forces productives poden arribar a un nivell de desenvolupament encara major, inclús dins dels límits d'un sol estat. Però només l'abolició de la propietat privada i de les barreres estatals entre les nacions pot crear les condicions per a un nou sistema econòmic: *la societat socialista*.

11. La defensa de l'estat nacional, sobretot on tingué el seu bressol (la balcanitzada Europa), és des de tot punt de vista *un objectiu reaccionari*. L'estat nacional, amb les seues fronteres, passaports, sistema monetari, mercaderies i exèrcit per a protegir les seues mercaderies, s'ha transformat en un tremend impediment per al desenvolupament cultural i econòmic de la humanitat. L'objectiu del proletariat no és la defensa de l'estat nacional sinó la seua liquidació total i absoluta.

12. Si l'estat nacional actual fóra un factor progressiu caldria defendre'l sense tenir en compte la seua forma política ni, per descomptat, qui “va començar” la guerra. És absurd confondre el problema de la funció històrica de l'estat nacional amb el de “la culpa” de determinat govern. ¿És possible refusar-se a salvar una casa que es pot utilitzar com a vivenda perquè l'incendi començà per descuit o mala intenció del seu propietari? Però en aquest cas la casa *no serveix per a viure sinó per a morir en ella*. Perquè els pobles puguem viure cal eliminar de soca-rel l'estructura de l'estat nacional.

13. El “socialista” que predica la defensa de l’estat nacional és un reaccionari petitburgès al servei del capitalisme decadent. Només el partit que ja en època de pau lluità irreconciliablement contra l’estat nacional pot no lligar-se a aquest durant la guerra, pot seguir el mapa de la lluita de classes i no el de les batalles bèl·liques. L’avantguarda proletària únicament esdevindrà invulnerable a tota sort de patriotisme nacional si comprèn plenament el rol objectivament reaccionari de l’estat imperialista. Açò significa que només es pot trencar amb la ideologia i la política de la “defensa nacional” des de la perspectiva de la *revolució proletària internacional*.

La qüestió nacional i la guerra imperialista

14. A la classe obrera no li és indiferent la seua *nació*. Al contrari; justament perquè la història col·loca el destí de la nació en les seues mans, la classe obrera es nega a confiar-li la conquesta de la llibertat i la independència nacional a l'imperialisme, que “salva” la nació per a sotmetre-la demà a nous perills mortals en funció dels interessos d’una insignificant minoria d’exploitadors.

15. El capitalisme, malgrat que utilitzà la nació per a desenvolupar-se, en cap banda, en cap racó del món, resolgué plenament el problema nacional. Les fronteres de l’Europa de Versalles es gravaren sobre l’organisme viu de les nacions. La idea de tornar a dividir l’Europa capitalista perquè les fronteres estatals es corresponguen amb les nacionals és la major de les utopies. Cap govern cedirà pacíficament una sola polzada de terreny. Una nova guerra redividiria Europa segons el mapa establert per la guerra, no segons les fronteres nacionals. L’objectiu de la total autodeterminació nacional i la col·laboració pacífica entre tots els pobles d’Europa només es pot assolir en base a la unificació econòmica del continent, una vegada eliminat el domini burgès. La consigna dels *Estats Units d’Europa* no té a veure només amb la salvació dels pobles balcànics i danubians sinó també amb la dels pobles d’Alemanya i França.

16. Un problema especial i molt important és el *dels països colonials i semicolonials d’Orient*, que ja estan lluitant pel seu estat nacional independent. La seua lluita és doblement progressiva: en fer trencar els pobles endarrerits amb l’asiatisme, el localisme i la dominació estrangera assesten poderosos colps als estats imperialistes. Però, des d’ara mateix, cal plantejar-se clarament que les tardanes revolucions d’Àsia i Àfrica són incapaces d’obrir una nova era de renaixement de l’estat nacional. L’alliberament de les colònies no serà més que un gegantí episodi de la revolució socialista mundial, així com el tardà colp democràtic de Rússia no fou més que la introducció a la revolució socialista.

17. En *Sud Amèrica*, on el capitalisme tardà, i ja en decadència, es recolza en condicions de vida semifeudals, és a dir semiservils, els antagonismes mundials provoquen una dura lluita entre les camarilles compradores, continus xocs i prolongats conflictes armats entre els estats. La burgesia americana, que durant el seu ascens històric pogué unificar en una sola federació la meitat nord del continent, ara utilitza tota la força que assolí gràcies a aqueixa unificació per a desunir, debilitar i esclavitzar a la meitat sud. Sud i Amèrica Central només podran liquidar l'endarreriment i l'esclavitud unint els seus estats en una única i poderosa federació. Però no serà la retardada burgesia sud-americana, agència totalment venal de l'imperialisme estranger, que complirà aquesta tasca, sinó el jove proletariat sud-americà, cridat a dirigir les masses oprimides. Per tant, la consigna que ha de guiar la lluita contra la violència i les intrigues de l'imperialisme mundial i contra la sangosa dominació de les camarilles compradores natives és *pels Estats Units Soviètics de Sud i Amèrica Central*.

Per tot arreu el problema nacional es barreja amb el social. Només la conquesta del poder pel proletariat mundial garantirà la pau real i duradora per a *totes* les nacions del planeta.

La defensa de la democràcia

18. La impostura de la defensa nacional sempre tracta d'amagar-se rere la impostura de la *defensa de la democràcia*. Si àdhuc ara, en l'època de l'imperialisme, els marxistes no identifiquen democràcia amb feixisme i estan disposats en tot moment a rebutjar els atacs del feixisme a la democràcia, ¿no hauria el proletariat, si es declara la guerra, recolzar els governs democràtics contra els feixistes?

Flagrant sofisma! Defensem la democràcia contra el feixisme per mitjà de les organitzacions i mètodes del proletariat. A diferència de la socialdemocràcia, no li confiem aquesta defensa a l'estat burgès (*Staat, greif zu!* [Estat, intervé!]). I si ens oposem de manera irreconciliable a la major part dels governs "democràtics" en èpoques de pau, ¿com podem assumir la més mínima responsabilitat per ells durant la guerra, quan totes les infàmies i crims del capitalisme es porten a terme de la manera més brutal i sagnant?

19. Una guerra moderna entre les grans potències no serà una lluita entre la democràcia i el feixisme sinó un conflicte entre dos sectors imperialistes per un nou repartiment del món. A més a més, inevitablement assumirà un caràcter internacional i en aquests dos bàndols haurà estats feixistes (semifeixistes, bonapartistes, etcètera) i "democràtics". L'expressió republicana del imperialisme francès no deixà de recolzar-se en èpoques de pau en les

dictadures militarburgeses de Polònia, Iugoslàvia i Romania, com no vacil·larà, en cas de necessitat, en restaurar la monarquia austrohongaresa com a barrera contra la unificació d'Àustria amb Alemanya. Finalment, en la pròpia França, la democràcia parlamentària, ja força debilitada, serà indubtablement una de les primeres víctimes de la guerra, si és que hom no l'enderroca abans que aquesta esclate.

20. La burgesia d'una bona quantitat de països civilitzats ja demostrà i continua demostrant com, quan l'amenaça un perill intern, canvia sense moltes dificultats llur forma parlamentària de govern per una forma autoritària, dictatorial, bonapartista o feixista. Molt més ràpidament i resoluta canviarà durant la guerra, quan els perills interns i externs amenaçaran amb força deu vegades major els seus interessos de classe fonamentals. En aquestes condicions, el suport d'un partit obrer al "seu" imperialisme nacional en funció d'una fràgil cobertura democràtica *significa la renúncia a aplicar una política independent i la desmoralització xovinista dels treballadors*, és a dir, la destrucció de l'únic factor que pot salvar la humanitat del desastre.

21. "La lluita per la democràcia" durant la guerra significarà sobretot la lluita per preservar a la premsa i les organitzacions obreres contra la desenfrenada censura i l'autoritat dels militars. En base a aquests objectius l'avantguarda revolucionària farà front únic amb altres organitzacions obreres (*contra el seu propi govern democràtic*) però en cap cas amb el seu govern contra el país enemic.

22. La guerra imperialista deixa arrere el problema de la forma estatal del domini capitalista. Li planteja a cada burgesia nacional el problema del destí del capitalisme nacional i a la burgesia de tots els països el del destí del capitalisme en general. El proletariat també ha de plantejar-se d'aquesta manera la qüestió, *capitalisme o socialisme*, triomf d'un dels bàndols imperialistes o revolució proletària.

Defensa dels estats petits i neutrals

23. La concepció de la defensa nacional, especialment quan coincideix amb la idea de la defensa de la democràcia, pot confondre més fàcilment els treballadors dels països petits i neutrals (Suïssa, en part Bèlgica, els països escandinaus...), els que, en no poder plantejar-se una política independent de conquesta, presenten la defensa de llurs fronteres nacionals com un dogma irrefutable i absolut. Però precisament l'exemple de Bèlgica ens demostra com la neutralitat formal és naturalment reemplaçada per un sistema de pactes imperialistes i fins a quin punt la guerra per la "defensa nacional" mena,

inevitablement, a una pau annexionista. El caràcter de la guerra no està determinat pel episodi inicial pres aïlladament (“violació de la neutralitat”, “invasió enemiga”, etcètera) sinó per les forces fonamentals que actuen en ella, per tot el seu desenrotllament i per les conseqüències a què condueix finalment.

24. Des d’ara mateix podem donar per establert que la burgesia suïssa no prendrà la iniciativa de la guerra. En aquest sentit, té molt més dret formal que qualsevol altra burgesia a parlar de la seua *posició defensiva*. Però des del moment en què el desenvolupament dels esdeveniments arrossega Suïssa a la guerra, aquesta perseguirà objectius tan imperialistes com els de les altres potències bel·ligerants. Si es viola la neutralitat la burgesia suïssa s’unirà al més fort dels dos bàndols atacants, sense interessar-li quin té major responsabilitat per aqueixa violació i en quin d’ells hi ha major “democràcia”. Així, durant l’última guerra, Bèlgica, aliada del tsarisme, de cap mode abandonà el bàndol aliat quan aquest violà la neutralitat de Grècia.

Només un burgès irremeiablement ximple d’una aldea suïssa oblidada de la mà de Déu (com Robert Grimm) pot creure’s realment que la guerra a què es veu arrossegat s’entaula en defensa de la independència suïssa. Així com la guerra anterior escombrà la neutralitat de Bèlgica, la pròxima no deixarà ni rastres de la independència suïssa. Que després de la guerra, Suïssa serve el seu caràcter d’estat, encara que sense la seua independència, o que siga dividida entre Alemanya, França i Itàlia depèn d’una quantitat de factors europeus i mundials, entre els quals la “defensa nacional” de Suïssa ocupa un lloc insignificant.

En conseqüència, veiem que les lleis de l’imperialisme no fan cap excepció ni tan sols amb la neutral i democràtica Suïssa, un estat que no posseeix colònies i on la idea de la defensa nacional se’ns presenta en la seua forma més pura. A l’exigència de la burgesia d’“unir-se a la política de defensa nacional”, el proletariat suís ha de respondre amb una política de *defensa de classe*, per a passar després a l’ofensiva revolucionària.

La Segona Internacional i la guerra

25. La línia de la *defensa nacional* és una conseqüència del dogma que la solidaritat entre les classes d’una mateixa nació està per damunt de la lluita de classes. En realitat, cap classe posseïdora reconegué mai la defensa de la pàtria com tal, és a dir, sota qualsevol condició; sempre amagà amb aquesta fórmula la protecció a la seua posició privilegiada dins de la pàtria. Les classes dominants enderrocades sempre es tornen “derrotistes” i estan molt disposades a reconquistar els seus privilegis amb la col·laboració de les armes estrangeres.

Les classes oprimides, no conscients dels seus propis interessos i acostumades als sacrificis, prenen literalment la consigna de la “defensa nacional”, com una obligació absoluta que està per damunt de les classes. El crim històric fonamental dels partits de la Segona Internacional consisteix en què recolzen i enforteixen *els hàbits i tradicions servils dels oprimits*, neutralitzen la seua indignació revolucionària i falsegen la seua consciència revolucionària amb l’ajuda de les idees patriòtiques.

El proletariat europeu no enderrocà la burgesia després de la guerra; la humanitat es debat ara en l’agonia de la crisi; una nova guerra amenaça de transformar en munts de ruïnes les ciutats i els camps. Sobre la Segona Internacional recau la principal responsabilitat per tots aquests crims i calamitats.

26. La política del socialpatriotisme deixà les masses *inermes enfront del feixisme*. Si durant la guerra cal fer a banda la lluita de classes en benefici dels interessos nacionals també, doncs, cal fer a banda el “marxisme” durant una gran crisi econòmica, que posa “la nació” tan en perill com una guerra. Ja a l’abril de 1915 Rosa Luxemburg liquidà aquesta qüestió amb les següents paraules: “O la lluita de classes constitueix la llei imperativa de l’existència proletària també durant la guerra [...] o la lluita de classes constitueix un crim contra els interessos nacionals i la seguretat de la pàtria també en època de pau”. El feixisme transformà les idees “dels interessos nacionals” i la “seguretat de la pàtria” en cadenes i grills per al proletariat.

27. La *socialdemocràcia* alemanya recolzà la política exterior de Hitler fins el mateix moment en què l’expulsà. El reemplaçament final de la democràcia pel feixisme demostrà que la socialdemocràcia és patriota mentre el règim polític li garanteix els seus beneficis i privilegis. En trobar-se en l’exili, els expatriotes dels Hohenzollern canvien de cara i estan molt disposats a acceptar una guerra preventiva de la burgesia francesa contra Hitler. Sense cap dificultat la Segona Internacional amnistià Wels i Cia., els que demà tornaran a convertir-se en ardents patriotes si la burgesia alemanya els tendeix un sol ditet de suport.

28. *Els francesos, els belgues i altres socialistes* respongueren als esdeveniments alemanys amb l’aliança oberta amb la seua pròpia burgesia al voltant del problema de la “defensa nacional”. Mentre la França oficial entaulava una guerra “petita”, “insignificant”, excepcionalment atroç contra Marroc, la socialdemocràcia i els sindicats reformistes d’aqueix país discutien en els seus congressos la inhumanitat de la guerra *en general*, ja que tenien en ment només la guerra de revenja per part d’Alemanya. Quan la república burgesa es veja amenaçada en una gran guerra aquests partits, que recolzen les brutalitats dels lladres colonials que només persegueixen augmentar els seus

guanys, recolzaran també amb els ulls tancats a qualsevol govern nacional.

29. La incompatibilitat entre la política socialdemòcrata i els interessos històrics del proletariat és ara incomparablement més profunda i severa que en vespres de la guerra imperialista. La lluita contra els prejudicis patriòtics de les masses significa abans que res la *lluita irreconciliable contra la Segona Internacional* com a organització, com partit, com a programa, com a bandera.

El centrisme i la guerra

30. La primera guerra imperialista liquidà totalment la Segona Internacional com partit *revolucionari*, creant així la necessitat de formar la Tercera Internacional i la possibilitat de fer-ho. Però la “revolució” republicana a Alemanya i a Àustria-Hongria, la democratització del sufragi en una quantitat de països, les concessions que durant els primers anys de postguerra feu l’atemorida burgesia europea en el pla de la legislació social, tot açò unit amb la desastrosa política dels epígons del leninisme, donaren a la Segona Internacional un respir considerable. Però ja no com partit revolucionari sinó com partit obrer conservadorliberal partidari de les reformes pacífiques. No obstant, molt prompte (amb l’adveniment de l’última crisi mundial) es demostraren exhaurides totes les possibilitats de reforma. La burgesia passà a contraatacar. La socialdemocràcia, traïdorament, lliurà una conquesta rere altra. Aquests últims anys tots els tipus de reformisme (parlamentari, sindical, municipal, “socialisme” cooperatiu) han sofert fallides i derrotes irreparables. Com resultat d’açò, la preparació de la nova guerra troba a la Segona Internacional amb l’espina dorsal trencada. Els partits socialdemòcrates sofreixen un intens procés de descoloriment. El reformisme conseqüent canvia de color; calla la boca o es divideix. El seu lloc l’ocupen *els distints matisos del centrisme*, ja siga a través de nombroses fraccions internes dels vells partits o d’organitzacions independents.

31. Sobre el problema de la defensa de la pàtria, els *reformistes i centristes de dreta emmascarats* (Lleó Blum, Hendrik de Man, Robert Grimm, Martin Tranmael, Otto Bauer i d’altres) recorren cada vegada més a formulacions diplomàtiques, confuses i condicionals, calculades per tal de tranquil·litzar la burgesia i alhora enganyar els treballadors. Plantegen “plans” econòmics o reivindicacions socials i prometen defensar la pàtria del “feixisme” exterior si la burgesia nacional recolza el seu programa. L’objectiu de plantejar així les coses és obviar la qüestió del caràcter de classe de l’estat, eludir el problema de la conquesta del poder i, davall la cobertura d’un pla “socialista”, reivindicar la defensa de la pàtria capitalista.

32. Els *centristes d'esquerra*, que al seu torn es distingeixen per una gran varietat de matisos (SAP en Alemanya, OSP a Holanda, ILP en Anglaterra, els grups de Ziromski i Marceau Pivert a França i d'altres) renuncien de paraula a la defensa de la pàtria. Però d'aquesta mera renúncia no n'extreuen les necessàries conclusions pràctiques. La major part del seu internacionalisme, si no les seues nou desenes parts, és de caràcter platònic. Temen trencar amb els centristes de dreta; en nom de la lluita contra el "sectarisme" combaten el marxisme, es neguen a treballar per una internacional revolucionària i continuen en la Segona Internacional, el cap de la qual és el lacai del rei, Vandervelde. Encara que en determinats moments reflecteixen el tomb vers l'esquerra de les masses, en última instància els centristes frenen el reagrupament revolucionari del proletariat i la lluita contra la guerra.

33. Per la seua mateixa essència el centrisme representa debilitat i vacil·lacions. Però la qüestió de la guerra és la menys favorable a una *política* vacil·lant. Per a les masses el centrisme és sempre únicament una breu etapa de transició. El creixent perill de guerra provocarà cada vegada més diferenciacions majors dins dels grups centristes que ara dominen en el moviment obrer. L'avantguarda proletària estarà millor armada per a lluitar contra la guerra com més ràpidament i completa s'allibere de les urpes del centrisme. La condició necessària per tal d'assolir-ho és plantejar clarament i intransigent tots els problemes relacionats amb la guerra.

La diplomàcia soviètica i la revolució internacional

34. Després de la conquesta del poder el propi proletariat assumeix la posició de la "defensa de la pàtria". Però en aquest cas la fórmula adquireix un contingut històric totalment distint. L'estat obrer aïllat no és una entitat autosuficient sinó només *terreny fèrtil per a la revolució mundial*. En defensar l'URSS, el proletariat no defèn les fronteres nacionals sinó una dictadura socialista provisòriament tancada dins de límits nacionals. Només es pot crear una base segura per a la política proletària revolucionària en èpoques de guerra penetrant-se fins a la medul·la de la ferma convicció de què la revolució proletària no es pot completar dins dels marcs nacionals, que tots els èxits de la construcció socialista en l'URSS estan condemnats al fracàs sense el triomf del proletariat en els països dirigents, que sense la revolució internacional no hi ha salvació per a cap país del món, que només es pot construir la societat socialista en base a la cooperació internacional.

35. La política exterior dels soviets, que es l'aplicació de la teoria del socialisme en un sol país, és a dir de la ignorància real dels problemes de la revolució internacional, es recolza en dues idees: *el desarmament general i el compromís mutu de no agressió*. Que per tal d'obtenir garanties diplomàtiques el govern

soviètic haja que recórrer a una presentació purament formalista dels problemes de la guerra i la pau és una conseqüència del setge capitalista. Però aquests mètodes d'adaptació a l'enemic imposats per la debilitat de la revolució internacional i en gran mesura pels errors previs del propi govern soviètic, de cap manera poden convertir-se en sistema universal. Als actes i discursos de la diplomàcia soviètica, que fa molt van transgredir els límits dels compromisos pràctics inevitables i admissibles, s'imposaren com a base sagrada i inviolable de la política internacional de la Komintern i es constituïren en la font de les més flagrants il·lusions pacifistes i errors socialpatriotes.

36. *El desarmament* no és un instrument contra la guerra, ja que, com ho demostra l'experiència de la pròpia Alemanya, el desarmament episòdic no és més que una etapa en el camí vers el nou rearmament. La possibilitat de rearmar-se ràpidament és inherent a la moderna tècnica industrial. El desarmament "general", inclús si es pogués concretar, sols significaria l'enfortiment de la superioritat militar dels països industrials més poderosos. "El cinquanta per cent de desarmament" no mena al desarmament total sinó al cent per cent de rearmament. Presentar el desarmament com "l'únic mitjà real d'evitar la guerra" és enganyar els obrers en benefici del front comú amb els pacifistes petitburgesos.

37. Ni per un moment podem posar en dubte el dret del govern soviètic a definir amb la major precisió el terme *agressió* en qualsevol acord amb els imperialistes. Però pretendre transformar aquesta legalista fórmula condicional en el suprem regulador de les relacions internacionals significa substituir el criteri revolucionari pel conservador, reduint així la política internacional del proletariat a la defensa de les annexions i fronteres existents en aquest moment, annexions i fronteres que foren implantades per la força.

38. No som pacifistes. Considerem que la guerra revolucionària és una aplicació tan legítima de la política proletària com la insurrecció. La nostra actitud cap a la guerra no està determinada per la fórmula legalista de l'"agressió" sinó pel problema de quina classe porta a terme la guerra i amb quins objectius. En el conflicte entre els estats, igual que en la lluita de classes, la "defensa" i l'"agressió" són només problemes pràctics, no normes jurídiques o ètiques. El simple criteri de l'agressió li crea una base de suport a la política socialpatriota dels senyors Lleó Blum, Vandervelde i d'altres, els que, gràcies a Versalles, compten amb la possibilitat de defensar el botí imperialista amb el pretext que estan defenent la pau.

39. La famosa fórmula de Stalin, "No volem una polzada de terreny estranger però tampoc cedirem una sola polzada del nostre", és un programa conservador per a preservar l'*estatus quo* que està en contradicció radical amb el caràcter

agressiu de la revolució proletària. *La ideologia del socialisme en un sol país* condueix inevitablement a esvaïr la importància del paper reaccionari de l'estat nacional, a conciliar amb ell, a idealitzar-lo, a subestimar la importància de l'internacionalisme revolucionari.

40. Els dirigents de la Tercera Internacional justifiquen la política de la diplomàcia soviètica recolzant-se en què l'estat obrer ha d'*utilitzar les contradiccions que es donen en el camp imperialista*. Si bé aquesta afirmació és indiscutible en si mateixa, cal concretar-la.

La política exterior de cada classe és la continuació i desenrotllament de la seua política interna. Així com el proletariat en el poder ha de saber discernir i utilitzar les contradiccions dels seus enemics externs, el proletariat que encara està lluitant per conquistar el poder ha de saber discernir i utilitzar les contradiccions dels seus enemics interns. El fet que la Tercera Internacional haja estat absolutament incapaç de comprendre i utilitzar les contradiccions existents entre la democràcia reformista i el feixisme va portar directament a la major derrota del proletariat i el posà enfront de front amb el perill d'una altra guerra.

D'altra banda, només cal utilitzar les contradiccions entre els governs imperialistes des de la perspectiva de la revolució internacional. L'avantguarda proletària internacional podrà defensar l'URSS si és independent de la política de la diplomàcia soviètica, si gaudeix de total llibertat per a denunciar els seus mètodes nacionalistes i conservadors, que atempten contra els interessos de la revolució internacional i per tant també contra els de la Unió Soviètica.

L'URSS i les combinacions imperialistes

41. Ara el govern soviètic està fent per canviar la seua orientació respecte a la *Lliga de les Nacions*. Com de costum, la Tercera Internacional repeteix servilment les paraules i gestos de la diplomàcia soviètica. Totes les espècies d'"ultraesquerrans" aprofiten aquest gir per a ubicar una vegada més a la Unió Soviètica entre els estats burgesos. La socialdemocràcia, segons quins siguen els seus interessos nacionals específics, interpreta la "reconciliació" de l'URSS amb la Lliga de les Nacions com una prova del caràcter nacionalista burgès de la política de Moscou o, per contra, com la rehabilitació de la Lliga de les Nacions i en general de tota la ideologia pacifista. Tampoc en aquest punt la posició marxista té res en comú amb qualsevol d'aquestes caracteritzacions petitburgeses.

La nostra actitud principista envers la Lliga de les Nacions no difereix de la que

adoptem enfront de cadascun dels estats imperialistes, estiguen o no dins d'aqueixa organització. Les maniobres de l'estat soviètic entre els grups antagònics de l'imperialisme pressuposa també una política de maniobres respecte a la Lliga de les Nacions. Mentre Japó i Alemanya estaven en la Lliga, aquesta amenaçava convertir-se en l'escenari d'un acord entre els bandits imperialistes més importants a costa de l'URSS. Després que Japó i Alemanya, els enemics principals i més immediats de la Unió Soviètica, abandonaren la Lliga, aquesta passà a ser en part un bloc dels aliats i vassalls de l'imperialisme francès i, en part, un camp de batalla entre França, Anglaterra i Itàlia. L'estat soviètic, que ha d'orientar-se entre bàndols imperialistes que, en essència, li són igualment hostils, pot veure's obligat a efectuar tal o qual combinació amb la Lliga de les Nacions.

42. Al mateix temps que fa una anàlisi completament realista de la situació actual, l'avantguarda proletària ha de plantejar-se les següents consideracions:

a) Que després de més de setze anys de la insurrecció d'Octubre l'URSS haja de buscar un apropament amb la Lliga i ocultar-lo darrere d'abstractes formulacions pacifistes és una conseqüència de l'extrema *debilitat de la revolució proletària internacional* i, per tant, de la situació internacional de la pròpia URSS.

b) Les *abstractes formulacions pacifistes* de la Unió Soviètica i els complits que li dirigeix a la Lliga de les Nacions no tenen res en comú amb la política del partit proletari internacional, que es nega a assumir cap responsabilitat per elles i que, per contra, denuncia la seua superficialitat i hipocresia per tal de millorar la mobilització del proletariat en base a la clara comprensió de les forces i antagonismes reals.

43. En la situació actual no es pot excloure la possibilitat, en el cas que es declare la guerra, d'*una aliança de l'URSS amb un estat imperialista*, o amb una combinació d'estats imperialistes, en contra d'un altre. Davall la pressió de les circumstàncies una aliança temporània d'aquest tipus pot arribar a ser una necessitat ineludible, sense deixar per això de constituir el major dels perills tant per a l'URSS com per a la revolució mundial.

El proletariat internacional no deixarà de defensar l'URSS inclús si aquesta es veu obligada a forjar una aliança militar amb uns imperialistes en contra d'altres. Però en aqueix cas, més que mai, el proletariat internacional haurà de salvaguardar llur total independència de la diplomàcia soviètica i, per tant, també de la burocràcia de la Tercera Internacional.

44. El proletariat internacional, que en tot moment defensarà resolutament i

abnegadament l'estat obrer en lluita contra l'imperialisme, no esdevindrà, no obstant, en aliat dels aliats imperialistes de l'URSS. El proletariat d'un país imperialista aliat a l'URSS ha de mantenir total i absolutament la seua intransigent *hostilitat cap al govern imperialista del seu propi país*. En aquest sentit la seua política no serà diferent de la del proletariat del país que lluita contra l'URSS. Però en allò que fa a l'activitat concreta, poden sorgir diferències considerables segons la situació de la guerra. Per exemple, seria absurd i criminal, en el cas que es declarés una guerra entre l'URSS i Japó, que el proletariat nord-americà sabotegés l'enviament de municions a l'URSS. Però el proletariat d'un país que lluita contra l'URSS es veuria absolutament obligat a recórrer a accions d'aquest tipus (vagues, sabotatge, etcètera).

45. La intransigent oposició proletària a l'aliat imperialista de l'URSS ha de basar-se en la política classista internacional i en els objectius imperialistes d'aqueix govern, en el caràcter traïdor de l'"aliança", en la seua especulació amb un retorn de l'URSS al capitalisme, etcètera. Per tant, la política d'un partit proletari tant en un país imperialista "aliat" com en un d'enemic ha d'orientar-se vers l'enderrocament revolucionari de la burgesia i la conquesta del poder. Només d'aquesta manera es crearà *una vertadera aliança amb l'URSS* i es salvarà del desastre al primer estat obrer.

46. Dins de l'URSS la guerra contra la intervenció imperialista indubtablement provocarà un vertader esclat d'entusiasme combatent. Semblarà que se superen totes les contradiccions i antagonismes, o almenys que queden relegats a un segon pla. Les joves generacions d'obriers i camperols que sorgiren de la revolució revelaran una colossal força dinàmica en el camp de batalla. La indústria centralitzada, tanmateix totes les seues carències i dificultats, demostrarà la seua superioritat per a subvenir a les necessitats de la guerra. Indubtablement el govern de l'URSS acumulà una gran reserva d'aliments que bastarà per a la primera etapa del conflicte. Per descomptat, els estats majors imperialistes comprenen clarament que *l'Exèrcit Roig serà un poderós adversari*, i que la lluita contra ell exigirà molt de temps i un tremend desgast de forces.

47. Però precisament el caràcter prolongat de la guerra revelarà, inevitablement, les contradiccions entre l'economia transicional de l'URSS i la seua planificació burocràtica. En molts casos les gegantines empreses noves poden demostrar no ser més que un capital mort. Per influència de la gran necessitat de provisions que tindrà el govern s'enfortiran considerablement les tendències individualistes de l'economia camperola i les forces centrífugues dins dels *kolkhozos* creixeran més a més. El govern de la burocràcia incontrolada es convertirà en una dictadura de guerra. La manca d'un partit actiu que faça de control i regulador polític menarà a una extrema agudització i acumulació de les contradiccions. Es

pot preveure que la caldejada atmosfera de la guerra provocarà profunds tords cap als principis individualistes en l'agricultura i en la indústria artesana, el capital estranger i "aliat" exercirà la seua atracció, es produiran bretxes en el monopoli del comerç exterior, s'afeblirà el control governamental sobre els trusts, s'acreixeran la competència entre els trusts i els seus conflictes amb els obrers, etcètera. En el pla polític aquests processos poden provocar la culminació del bonapartisme, amb els corresponents canvis en les relacions de propietat. En d'altres paraules, si la guerra és perllonga i va acompanyada de *la passivitat del proletariat mundial*, podria i hauria de menar a *una contrarevolució burgesa bonapartista*.

48. Les conclusions polítiques que d'aquí se'n desprenen són òbvies:

a) En el cas d'una guerra prolongada, només la revolució proletària a Occident pot salvar l'URSS com a estat obrer.

b) Tant en els països "amics" i "aliats" com en els enemics només es podrà preparar la revolució proletària si l'avantguarda proletària mundial és totalment independent de la burocràcia soviètica.

c) El suport incondicional a l'URSS contra els exèrcits imperialistes ha d'anar acompanyat per la crítica marxista revolucionària a la guerra i a la política diplomàtica del govern soviètic i per la formació dins de l'URSS d'un vertader partit revolucionari de bolxevics leninistes.

La Tercera Internacional i la guerra

49. Després d'abandonar la línia principista sobre la qüestió de la guerra, la Tercera Internacional vacil·la *entre el derrotisme i el socialpatriotisme*. En Alemanya la lluita contra el feixisme ha esdevingut en una competència de mercat sobre bases nacionalistes. La consigna d'"alliberament nacional", plantejada junt amb la d'"alliberament social", distorsiona en gran mesura les perspectives revolucionàries i no deixa lloc al derrotisme. En la qüestió del Saar el Partit Comunista començà amb un rèptil sotmetiment a la ideologia del nacionalsocialisme que només abandonà degut a les divisions internes.

¿Quina consigna plantejarà la Tercera Internacional durant la guerra, "la derrota de Hitler és el mal menor"? Però si la consigna d'alliberació nacional era correcta sota els governs "feixistes" de Mueller i Bruening, com pot haver perdut la seua eficàcia davall el govern de Hitler? ¿O que potser les consignes nacionalistes serveixen només en èpoques de pau? Realment, els epígons del leninisme feren *tot allò que hom pot fer* per tal de confondre's i confondre fins

al final la classe obrera.

50. *L'impotent revolucionarisme de la Tercera Internacional* és una conseqüència directa de la seua fatal política. Després de la catàstrofe alemanya, quedà al descobert la insignificança política dels anomenats partits comunistes en tots els països en què van ser sotmesos a alguna prova. La secció francesa, que es mostrà absolutament incapaç d'alçar ni tan sols unes desenes de milers de treballadors, contra el pillatge colonial d'Àfrica, indubtablement farà més evident la seua fallida en el moment del suposat perill nacional.

51. La lluita contra la guerra, inconcebible sense la mobilització revolucionària de les amplies masses treballadores de la ciutat i el camp, exigeix al mateix temps una influència directa sobre *l'exèrcit i l'armada* d'una banda i sobre *el transport* d'altra. Però és impossible influir sobre els soldats sense influir sobre la joventut obrera i camperola. Quant a la influència sobre el transport, requereix estar molt afermats en els sindicats. Però la Tercera Internacional, amb ajuda de la Komintern, perdé totes llurs posicions en el moviment sindical i es tallà totes les vies d'accés a la joventut treballadora. En aquestes condicions, parlar de la lluita contra la guerra és el mateix que bufar bombolles de sabó. No cap fer-se cap il·lusió; si l'imperialisme ataca l'URSS la Tercera Internacional no servirà per a res.

El pacifisme “revolucionari” i la guerra

52. Com a corrent independent, el *pacifisme* petitburgès d'“esquerra” parteix de la premissa que és possible garantir la pau per algun mitjà particular i especial al marge de la lluita de classes del proletariat i de la revolució socialista. En els seus articles i discursos els pacifistes inculquen l'“odi a la guerra”, recolzen als que fan objeccions de consciència, prediquen el boicot i la vaga general (o millor dit el mite de la vaga general) contra la guerra. Els pacifistes més “revolucionaris” no vacil·len inclús en parlar a vegades d'insurrecció contra la guerra. Però en l'essencial no tenen idea de l'indissoluble llaç que uneix la insurrecció amb la lluita de classes i amb la política d'un partit revolucionari. Per a d'ells la insurrecció no és més que una amenaça dirigida a les classes dominants, no l'objecte de prolongats i persistents esforços.

En explotar la tendència natural de les masses cap a la pau i apartar-les dels seus canals adequats, els pacifistes petitburgessos acaben sent un suport inconscient de l'imperialisme. Si es declara la guerra, la immensa majoria dels “aliats” pacifistes estaran en el camp de la burgesia i utilitzaran l'autoritat amb què els va investir la Tercera Internacional en la seua propaganda a favor de la confusió patriòtica de l'avantguarda proletària.

53. El *Congrés d'Amsterdam* contra la guerra, així com el *Congrés de París* contra el feixisme, organitzats per la Tercera Internacional, són exemples clàssics de la substitució de la lluita de classes revolucionària per la política petitburguesa de desfilades ostentoses, de manifestacions cridaneres, d'aldees a la manera Potemkin. L'endemà de les cridaneres protestes contra la guerra *en general*, els heterogenis elements reunits artificialment mitjançant maniobres i intrigues es dispersaran en totes direccions i no alçaran ni el dit menut contra aqueixa guerra *en particular*.

54. El reemplaçament del Front Únic proletari, és a dir de l'acord de lluita entre les organitzacions obreres, pel bloc de la burocràcia comunista amb els pacifistes petitburgesos (entre els quals per cadascun dels confosos honestos hi ha dotzenes d'arribistes) porta a un total *eclecticisme en les qüestions tàctiques*. Els congressos de Barbusse-Muenzenberg consideren un mèrit especial combinar tot tipus de "lluita" contra la guerra: les protestes humanitàries, la negativa individual a servir en l'exèrcit, l'educació de l'"opinió pública", la vaga general i àdhuc la insurrecció. Es presenta com a elements d'un tot harmoniós a mètodes que en la realitat estan en irreconciliable contradicció i conflicte. Els socialrevolucionaris russos, que predicaven una tàctica "sintètica" en la lluita contra el tsarisme (aliança amb els liberals, terror individual i lluita de masses), eren gent molt seriosa comparats amb els inspiradors del bloc d'Amsterdam. Però els obrers han de recordar que el bolxevisme sortí a la palestra per a lluitar contra l'eclecticisme populista!

La petita burgesia i la guerra

55. Els camperols i els estrats més baixos de la població urbana, per als que la guerra no és menys desastrosa que per al proletariat, poden lligar-se estretament a aquest en la lluita contra la guerra. Parlant en general, només d'aquesta manera es podrà evitar la guerra per mitjà de la insurrecció. Però els camperols es deixaran arrossegar encara menys que els obrers al camí revolucionari per les abstraccions, les frases fetes i les ordres dictades des de dalt. Els epígons del leninisme, que feren donar un gir a la Komintern entre 1923 i 1924 amb la consigna "de cara als camperols", revelaren una incapacitat total per a atreure al comunisme als camperols i àdhuc als obrers rurals. La *Krestintern* (Internacional Camperola) expirà tranquil·lament sense tan sols una oració fúnebre. La "conquesta" dels camperols dels diferents països, tan obertament proclamada, se va mostrar en tots els casos efímera sinó simplement inexistent. Precisament en el terreny de la política camperola la fallida de la Tercera Internacional adquirí un caràcter molt gràfic, encara que en realitat va ser una conseqüència inevitable de la ruptura de la Komintern amb el proletariat.

El camperols participaran en la lluita revolucionària contra la guerra només si es convencen en la pràctica de la capacitat dels obrers per a dirigir aquesta lluita. Per tant, la clau del triomf està en els tallers i en les fàbriques. El proletariat revolucionari apareixerà davant del camperols com una força real i la petita burgesia urbana estretirà files amb d'ell.

56. La petita burgesia de la ciutat i del camp no és homogènia. El proletariat pot atreure al seu costat els *sectors més baixos*: els camperols pobres, els semiproletaris, els empleats públics de menor jerarquia, els venedors ambulants, el poble oprimat i dispers privat a causa de totes les seues condicions d'existència de la possibilitat de menar una lluita independent. Per damunt d'aquest ampli sector de la petita burgesia s'elevan els líders, que graviten vers la mitjana i gran burgesia i esdevenen professionals de la política democràtica i pacifista o feixista. Mentre estan en l'oposició aquests senyors apelen a la més desenfrenada demagògia com a mitjà més segur per a cotitzar-se millor després davant de la gran burgesia.

El crim de la Tercera Internacional consisteix en reemplaçar la lluita per assolir una influència revolucionària sobre la vertadera petita burgesia, sobre les seues *masses plebees*, per blocs carnavalescos amb els seus falsos líders pacifistes. En compte de desprestigiar a aquests, els enforteix amb el prestigi de la Revolució d'Octubre i converteix els sectors inferiors de la petita burgesia en víctimes polítiques dels líders traïdors.

57. La via revolucionària per tal d'arribar als camperols passa per la classe obrera. Per a guanyar-se la confiança de l'aldea cal que els mateixos obrers revolucionaris tornen a confiar en les banderes de la revolució proletària. Açò només es pot aconseguir amb una correcta política en general i amb una correcta política contra la guerra en particular.

“Derrotisme” i guerra imperialista

58. Quan es tracta d'un conflicte entre països capitalistes, el proletariat de qualsevol d'ells rebutja categòricament sacrificar llurs interessos històrics, que en última instància coincideixen amb els interessos de la nació i de la humanitat, en benefici del triomf militar de la burgesia. La fórmula de Lenin “*La derrota és el mal menor*” no significa que ho siga la derrota del propi país respecte a la del país enemic, sinó que la derrota militar resultant de l'avanç del moviment revolucionari és infinitament més beneficiosa per al proletariat i tot el poble que el triomf militar garantit per “la pau civil”. Karl Liebknecht plantejà un lema fins ara no superat per a la política proletària en èpoques de guerra: “El principal enemic del poble està en el seu propi país.” La revolució proletària triomfant superarà els mals provocats per la derrota i crearà la garantia final

contra futures guerres i derrotes. Aquesta actitud dialèctica envers la guerra constitueix l'element més important de l'educació revolucionària i per tant també de la lluita contra la guerra.

59. *La transformació de la guerra imperialista en guerra civil* és l'objectiu estratègic general a què s'ha de subordinar tota la política d'un partit proletari. Les conseqüències de la Guerra francoprussiana de 1870-1871, així com les de la matança imperialista de 1914-1918 (la Comuna de París, les revolucions de Febrer i Octubre a Rússia, les revolucions a Alemanya i Àustria-Hongria, les insurreccions en una quantitat de països bel·ligerants) testimonien irrefutablement que la guerra moderna entre nacions capitalistes porta aparellada la guerra de classes dins de cada una de les nacions. La tasca del partit revolucionari consisteix a preparar el triomf del proletariat en aquesta última guerra.

60. L'experiència dels anys 1914-1918 demostra, al mateix temps, que la *consigna de pau* de cap manera es contradiu amb la fórmula estratègica del "derrotisme"; per contra, desenvolupa una tremenda força revolucionària, especialment en el cas d'una guerra perllongada. La consigna de pau adquireix un caràcter pacifista, és a dir estupiditzant, debilitant, només quan juguen amb d'ella els polítics democràtics i altres per l'estil; quan els rectors ofereixen pregàries per la ràpida terminació de la matança; quan els "amants de la humanitat", entre ells els socialpatriotes, urgeixen planyívolament als governs a fer ràpidament la pau "sobre una base justa". Però la consigna de pau no té res en comú amb el pacifisme quan sorgeix en els quarters i trinxeres de la classe obrera, quan s'entrellaça amb la consigna de fraternitat entre els soldats dels exèrcits enemics i unifica els oprimits contra els opressors. La lluita revolucionària per la pau, que assumirà formes cada vegada més àmplies i audaces, és el mitjà més segur de "transformar la guerra imperialista en guerra civil".

La guerra, el feixisme i l'armament del proletariat

61. La guerra exigeix "la pau civil". En les condicions actuals, la burgesia només pot aconseguir-la per mitjà del *feixisme*. D'aqueixa manera, el feixisme esdevingué el principal factor polític de la guerra. La lluita contra la guerra suposa la lluita contra el feixisme. Tots els programes revolucionaris de lluita contra la guerra ("derrotisme", "transformació de la guerra imperialista en guerra civil", etcètera) no seran més que paraules buides si l'avantguarda proletària demostra ser incapaç de rebutjar victoriosament al feixisme.

Exigir a l'estat burgès *el desarmament de les bandes feixistes*, com ho fan els

stalinistes, significa seguir el camí de la socialdemocràcia alemanya i de l'austromarxisme. Precisament Wels i Otto Bauer "exigien" a l'estat que desarmés els nazis i garantís la pau interna. És cert que el govern "democràtic" pot, quan li convé, desarmar a grups feixistes aïllats, però només per a desarmar amb major ferocitat inclús els treballadors i impedir-los que s'armen pel seu compte. L'endemà d'haver "desarmat" els feixistes, l'estat burgès els donarà la possibilitat de rearmar-se doblement i apuntar amb força renovada sobre el proletariat inerme. Girar-se vers l'estat, és a dir cap al capital, amb l'exigència que desarme els feixistes implica sembrar les pitjors il·lusions democràtiques, adormir la vigilància del proletariat, desmoralitzar la seua voluntat.

62. Partint del fet que les bandes feixistes estan armades, la política revolucionària correcta consisteix en crear *destacaments obrers* armats amb el propòsit de l'autodefensa i en instar incansablement als treballadors a què s'armen. Aquest és el centre de gravetat de tota la situació política actual. Els socialdemòcrates, fins als més esquerrans, és a dir els que estan disposats a repetir frases generals sobre la revolució i la dictadura del proletariat, eludeixen acuradament el problema de l'armament del proletariat o declaren obertament que és un objectiu "quimèric", "aventurer", "romàntic", etcètera. Proposen que en lloc (!) d'armar els treballadors es faça propaganda entre els soldats, cosa que en realitat ells no porten a terme i que són incapaços de realitzar. Els oportunistes necessiten parlar del treball en l'exèrcit per a tirar terra sobre el problema de l'armament dels obrers.

63. *La lluita per guanyar al exèrcit* és indiscutiblement el fonamental en la lluita per el poder. El treball persistent i abnegat entre els soldats és un deure revolucionari de tot partit realment proletari. Aquest treball es pot realitzar amb èxit segur amb la condició que siga correcta la política general del partit, en especial la que està dirigida cap a la joventut. El programa agrari del partit i tot el sistema de consignes transicionals, que afecten els interessos bàsics de les masses petitburgeses i els obrin una perspectiva de salvació, és de tremenda importància per al treball en l'exèrcit en els països de població camperola nombrosa.

64. No obstant, seria pueril creure que només amb la propaganda es pot bolcar a tot l'exèrcit a favor del proletariat fent, així, innecessària la revolució. L'exèrcit és heterogeni, i els seus elements heterogenis estan lligats per les cadenes de ferro de la disciplina. Amb la propaganda es poden crear cèl·lules revolucionàries en l'exèrcit i preparar una actitud de simpatia entre els soldats més progressius. La propaganda i l'agitació no poden aconseguir més que açò. Suposar que l'exèrcit, per iniciativa pròpia, pot defensar del feixisme a les organitzacions obreres i àdhuc garantir que el poder passe a mans del proletariat significa substituir amb apegaloses il·lusions les dures lliçons de la història. Els

sectors més importants de l'exèrcit es passaran a la banda del proletariat en el moment de la revolució només si aquest els demostra en l'acció *que està disposat a lluitar pel poder* fins a l'última gota de la seua sang. Això suposa necessàriament l'armament del proletariat.

65. La burgesia es planteja l'objectiu d'impedir que el proletariat guanye terreny dins de l'exèrcit. El feixisme ho resol, no sense èxit, a través dels destacaments armats. La tasca *immediata, urgent, actual* del proletariat no prendre el poder sinó defensar les seues organitzacions de les bandes feixistes, darrere de les quals, encara que guardant certa distància, es troba l'estat capitalista. Qui afirme que els obrers no tenen possibilitat d'armar-se està proclamant que no tenen defensa front al feixisme. En aqueix cas no cal parlar de socialisme, de revolució proletària, de lluita contra la guerra. En aqueix cas cal eliminar el programa comunista i el marxisme.

66. Qui faça a banda la tasca d'armar els obrers no serà un revolucionari sinó un impotent pacifista que demà capitularà davant del feixisme i la guerra. En si mateixa aquesta tasca és totalment viable, com ho testifica la història. Si els obrers arriben a entendre realment que és un problema de vida o mort, aconseguiran les armes. Explicar-los la situació política sense amagar ni minimitzar res i sense recórrer a cap mentida consoladora constitueix la primera obligació d'un partit revolucionari. No obstant, ¿com defensar-se contra l'enemic mortal si no es té dos ganivets per cada ganivet feixista i dos revòlvers per cada u dels que tenen ells? No hi ha ni pot haver altra resposta.

67. On aconseguir les armes? En primer lloc, dels feixistes. *El desarmament dels feixistes* és una consigna vergonyosa quan va dirigida a la policia burgesa. *El desarmament dels feixistes* és una consigna excel·lent quan va dirigida als obrers revolucionaris. Però els arsenals feixistes no són l'única font d'aprovisionament. El proletariat compta amb cents i milers de canals per a llur autodefensa. No hem d'oblidar que són els obrers, i només ells, que fabriquen amb les seues pròpies mans les armes de tota classe. És indispensable que l'avantguarda proletària compregua amb claredat que no podem defugir la tasca de l'autodefensa. El partit revolucionari ha d'assumir la iniciativa de l'armament dels destacaments obrers de combat. I per a d'això ha d'alliberar-se primer que res de l'escepticisme, de tota indecisió i raonament pacifista respecte a aquest problema.

68. La consigna de les *milícies obreres*, o dels destacaments d'autodefensa, és revolucionària quan es tracta de milícies armades; d'una altra manera se la redueix a un desplegament teatral, a una farsa i, en conseqüència, a un autoengany. Per descomptat, al principi l'armament serà primitiu. Els primers destacaments obrers no tindran obusos ni tancs ni aeroplans. Però el 6 de febrer

a París, en el centre d'un poderós país militarista, bandes armades amb revòlvers i amb pals incrustats amb fulles d'afaitar gairebé prengueren el palau del Borbó i provocaren la caiguda del govern. El dia de demà, bandes com aqueixes poden saquejar les oficines dels periòdics obrers o els locals sindicals. La força del proletariat resideix en el seu nombre. Fins a l'arma més primitiva pot realitzar miracles en mans de les masses. En condicions favorables poden aplanar el camí a un armament més perfeccionat.

69. La consigna del *Front Únic* degenera en una frase centrista si en la situació actual no se la complementa amb la propaganda i l'aplicació pràctica dels mètodes concrets de lluita contra el feixisme. El Front Únic és necessari, abans que res, per a la creació de comitès de defensa locals. Aquests són necessaris per a la creació i unificació dels destacaments obrers. Aquests destacaments, des del primer moment, han de buscar i trobar armes. Els destacaments d'autodefensa no són més que una etapa de l'armament del proletariat. En general la revolució no coneix altres camins.

La política revolucionària contra la guerra

70. El primer requisit per a l'èxit és *l'educació dels quadres partidistes* en la correcta comprensió de les condicions de la guerra imperialista i dels processos polítics que l'acompanyen. Ai del partit que en aquest candent problema es queda en les frases generals i en les consignes abstractes! Els sangosos esdeveniments cauran sobre el seu cap i l'aixafaran.

Cal formar cercles especials d'estudi de les experiències de la guerra de 1914-1918 (preparació ideològica de la guerra pels imperialistes, engany de l'opinió pública pels quaters militars a través de la premsa patriòtica, rol de l'antítesi defensa-atac, agrupaments en el campo proletari, aïllament dels elements marxistes, etcètera).

71. Per a un partit revolucionari és especialment crític *el moment en què es declara la guerra*. La premsa burgesa i socialpatriota, en aliança amb la ràdio i el cine, vessaran sobre les masses treballadores torrents de verí xovinista. Ni el partit més revolucionari i temperat pot resistir-ho totalment. La història del Partit Bolxevic, totalment falsificada en l'actualitat, no serveix para preparar els treballadors avançats per a aquesta prova sinó per a adormir-los en la impotència passiva amb formes ideals inventades.

Malgrat que, per molt que hom esforcés la imaginació, no es podia considerar a la Rússia tsarista una democràcia o un país culte, ni tampoc suposar que estava a la defensiva, la fracció bolxevic de la Duma, junt amb la fracció menxevic, feu pública al principi una declaració socialpatriota diluïda amb un rosat

internacionalisme pacifista. La fracció bolxevic assumí prompte una posició més revolucionària, però quan es jutjà la fracció tots els diputats acusats i el seu guia teòric Kamenev, amb l'excepció de Muranov, es van diferenciar categòricament de la teoria derrotista de Lenin. El treball il·legal del partit morí quasi en començar. Només gradualment van començar a aparèixer els volants revolucionaris que reivindicaven davant dels obrers les banderes de l'internacionalisme, però sense plantejar, no obstant, consignes derrotistes.

Els primers dos anys de guerra minaren en gran mesura el patriotisme de les masses i van empentar el partit cap a l'esquerra. Però la Revolució de Febrer, que transformà Rússia en una "democràcia", donà lloc al sorgiment d'una nova i poderosa onada de patriotisme "revolucionari". Encara aleshores la immensa majoria dels dirigents del Partit Bolxevic no li feren front. Al març de 1917 Stalin i Kamenev imprimiren al periòdic central del partit una orientació socialpatriòtica. Sobre aquesta base es produí un acostament, i en la major part de les ciutats una fusió directa, de les organitzacions bolxevic i menxevic. Van protestar els revolucionaris més fermes, sobretot en els districtes avançats de Petrograd; va haver d'arribar Lenin a Rússia i entaular la seua lluita irreconciliable contra el socialpatriotisme perquè s'endrecés el front internacionalista del partit. Això va ocórrer en el millor partit, el més revolucionari i temperat.

72. L'estudi de l'experiència històrica del bolxevisme és d'un gran valor educatiu per als obrers avançats; els assenyala la força terrible de l'opinió pública burgesa que hauran de suportar i al mateix temps els ensenya a no desesperar, a no deixar les armes, a no perdre el coratge tanmateix el total aïllament en què es trobaran al començament de la guerra.

Cal estudiar curosament els agrupaments polítics del proletariat d'altres països, tant dels que participaren en la guerra com dels que romangueren neutrals. És molt important l'experiència de Rosa Luxemburg i Karl Liebknecht en Alemanya, on els esdeveniments seguiren un curs diferent al de Rússia però en última instància van portar a la mateixa conclusió: *cal saber nedar contra el corrent*.

73. Hem de seguir molt de prop *el reclutament de carn de canó* que s'està preparant, el setge diplomàtic el objectiu del qual és descarregar la responsabilitat sobre el bàndol oposat, les traïdorenques formulacions dels socialpatriotes declarats que es disposen a passar del pacifisme al militarisme, les buides consignes dels dirigents "comunistes" (que el primer dia de la guerra estaran tan sorpresos com els "dirigents" alemanys la nit de l'incendi del Reichstag).

74. Cal analitzar els articles i discursos del govern i de l'oposició que publiquen els diaris, comparant-los amb els de la guerra anterior, preveure les formes que adoptarà l'engany al poble, confrontar després aqueixes previsions amb els esdeveniments, ensenyar-li a l'avantguarda proletària a *orientar-se independentment en els esdeveniments* perquè no se l'agafe desprevinguda.

75. L'agitació redoblada contra l'imperialisme i el militarisme no ha de partir de fórmules abstractes sinó dels fets concrets que impacten les masses. Hem de denunciar implacablement no sols el pressupost militar sinó *totes les formes dissimulades de militarisme*, sense deixar d'assenyalar les maniobres, subministraments i ordres militars.

Per mitjà de treballadors ben preparats cal plantejar en totes les organitzacions obreres sense excepció i en la premsa proletària el problema del perill de guerra i la necessitat de lluitar contra ella, exigint als dirigents respostes clares i definides a la pregunta de què fer.

76. Per a guanyar-se la confiança de la *joventut*, no sols cal declarar la lluita per a acabar amb la socialdemocràcia moralment corruptora i el burocratisme de la Tercera Internacional sinó també per a crear una organització que es recolze en el pensament crític i la iniciativa revolucionària de la jove generació.

Hem de posar a la joventut treballadora contra tota forma de militarització impulsada per l'estat burgès. Simultàniament, cal mobilitzar-la i militaritzar-la en interès de la revolució (comitès de defensa contra el feixisme, destacaments rojos de combat, milícies obreres, lluita per l'armament del proletariat).

77. Per a guanyar posicions revolucionàries en els *sindicats* i en altres organitzacions obreres de masses és necessari trencar implacablement amb l'ultimatisme burocràtic, acceptar als obrers on estan i com són i fer-los avançar dels objectius parcials als generals, de la defensa a l'atac, dels prejudicis patriòtics a l'enderrocament de l'estat burgès.

Atès que en la majoria dels països les direccions de la burocràcia sindical representen essencialment un sector no oficial de la policia capitalista, un revolucionari ha de saber combatre-la irreconciliablement, combinant l'activitat legal amb la il·legal, el coratge combatent amb la prudència conspirativa.

Només amb aquests mètodes combinats podrem nuclear la classe obrera, i en primer lloc la joventut, al voltant de les banderes revolucionàries, obrir-nos camí cap als quarters capitalistes i alçar a tots els oprimits.

78. La lluita contra la guerra només adquirirà un caràcter realment ampli, de

masses, si participen en ella les *treballadores i camperoles*. La degeneració burgesa de la socialdemocràcia i la deterioració burocràtica de la Tercera Internacional colpejaren més cruelment els sectors més oprimits i privats de drets, en primer lloc a les dones. Despertar-les, guanyar-se la seua confiança, mostrar-les el camí vertader, significa mobilitzar contra l'imperialisme la passió revolucionària del sector més aixafat de la humanitat.

El treball antimilitarista entre les dones haurà de prendre en compte el reemplaçament dels homes mobilitzats per les obreres revolucionàries, que inevitablement, en el cas que es declare la guerra, hauran de fer-se càrrec de gran part de la tasca revolucionària i sindical.

79. Si les forces del proletariat no abasten a evitar la guerra per mitjà de la revolució (que és l'única manera d'evitar-la), els obrers, junt amb tot el poble, es veuran forçats a participar *en l'exèrcit i la guerra*. Les consignes individualistes i anarquistes de refús al servei militar, resistència passiva, deserció, sabotatge, estan en contradicció bàsica amb els mètodes de la revolució proletària. Però així com en la fàbrica l'obrer avançat es sent un esclau del capital que es prepara per al seu alliberament, en l'exèrcit capitalista se sent un esclau de l'imperialisme. Obligat a lliurar els seus músculs i també la seua vida, no sotmet la seua consciència revolucionària. Segueix sent un lluitador aprèn a usar les armes, explica fins en les trinxeres el significat de classe de la guerra, agrupa els disconformes, els organitza en cèl·lules, transmet les idees i consignes del partit, observa acuradament els canvis en l'estat d'ànim de les masses, el reflux de la marea patriòtica, l'increment de la indignació, i en el moment crític crida als soldats a col·laborar amb els obrers.

La IV^a Internacional i la guerra

80. La lluita contra la guerra exigeix un instrument revolucionari de combat, és a dir un *partit*. En l'actualitat no existeix a escala nacional ni internacional. Cal construir el partit revolucionari tenint en compte tota l'experiència del passat, incloses les de la Segona i de la Tercera Internacional. Renunciar a la lluita oberta i directa per la nova internacional significa recolzar, conscientment o inconscient, a les dues internacionals existents, de les quals una recolzarà activament la guerra i l'altra només serà capaç de desorganitzar i debilitar a l'avantguarda proletària.

81. És cert que no pocs revolucionaris honestos segueixen adherint als anomenats partits comunistes. En molts casos, la persistència amb què s'aferren a la Tercera Internacional s'explica per una abnegació revolucionària mal orientada. No se'ls atraurà a la nova internacional fent-los concessions ni

adaptant-se als prejudicis que se'ls han inculcat sinó, per contra, desemmascarant sistemàticament el fatal rol internacional del *stalinisme* (centrisme burocràtic). D'aquí que calga plantejar els problemes de la guerra amb especial claredat i intransigència.

82. Al mateix temps, cal seguir atentament la lluita interna en el camp reformista i atraure oportunament a la lluita contra la guerra *als grups socialistes d'esquerra que tendeixen vers la revolució*. El millor criteri per a jutjar les tendències d'una organització determinada és la seua actitud en la pràctica, en l'acció, cap a la defensa nacional i cap a les colònies, especialment en els casos en què la burgesia d'aqueix país posseïssa esclaus colonials. Només la ruptura total i absoluta amb l'opinió pública oficial sobre la qüestió candent de "la defensa de la pàtria" significa un gir, o almenys el començament d'un gir, de les posicions burgeses a les proletàries. L'apropament a les organitzacions d'esquerra d'aquest tipus ha de ser acompanyada per la crítica fraternal a tota indefinició política i per l'elaboració conjunta dels problemes teòrics i pràctics de la guerra.

83. No són pocs els polítics que en el moviment obrer reconeixen, almenys de paraula, el fracàs de la Segona i de la Tercera Internacional, però al mateix temps consideren que "aquest no és el moment" per a començar a construir una nova internacional. Aqueixa posició no és pròpia d'un marxista revolucionari sinó d'un stalinista o d'un reformista desil·lusionat. La lluita revolucionària no s'interromp. Pot ser que avui les condicions no li siguin favorables, però un revolucionari que no és capaç de nedar contra el corrent no és un revolucionari. Considerar "inoportuna" la construcció de la nova internacional és el mateix que declarar inoportuna la lluita de classes i, en particular, la lluita contra la guerra. En l'època actual la política proletària no pot menys que plantejar-se les tasques internacionals. I aquestes no poden menys que exigir la unió dels quadres internacionals. No es pot postergar ni un dia aquesta tasca sense capitular davant de l'imperialisme.

84. Per descomptat, ningú pot predir quan esclatarà la guerra i en quina etapa es trobarà en aqueix moment la construcció de nous partits i de la IV^a Internacional. Hem de fer tot el possible perquè la preparació de la revolució proletària siga més ràpida que la preparació de la nova guerra. No obstant, és molt possible que també aquesta vegada l'imperialisme li guanye la mà a la revolució. Però inclús aquesta perspectiva, prenyada de grans sacrificis i calamitats, no ens relleva de l'obligació de *construir immediatament la nova internacional*. La transformació de la guerra imperialista en revolució proletària serà tant més ràpida com més avançat estiga el nostre treball previ, com més fermes siguin els quadres revolucionaris des del començament mateix de la guerra, com més sistemàticament realitzen la seua tasca en tots els països

bel·ligerants i com més fermament recolzen aquesta tasca en principis estratègics, tàctics i organitzatius correctes.

85. Amb el seu primer colp la guerra imperialista aixafarà el decrepit esquelet de la Segona Internacional i farà miques les seues seccions nacionals. Deixarà totalment al nu la vacuïtat i impotència de la Tercera Internacional. Però tampoc perdonarà a aqueixos indecisos grups centristes que eludeixen el problema de la internacional, cerquen camins purament nacionals, no porten cap problema fins a la seua conclusió, no tenen perspectives i s'alimenten conjunturalment de l'agitació i la confusió de la classe obrera.

Inclús si al començament d'una nova guerra els vertaders revolucionaris passen a ser altra vegada una petita minoria, no tenim cap dubte que aquesta vegada el tomb de les masses cap a la revolució serà molt més ràpid, més decidit i incansable que en la primera guerra imperialista. En tot el món capitalista pot i ha de triomfar una nova onada insurreccional.

És indiscutible que en la nostra època únicament l'organització que es recolze en principis internacionals i forme part del partit mundial del proletariat podrà tirar arrels en el terreny nacional. *Ara la lluita contra la guerra significa la lluita per la IV^a Internacional!*